

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

De physica parte secundum Hebræos Cap. v.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

ipsi beth uocant, domum, ut sensus sit domus disciplina, ac si quis diceret disciplina atq; doctrina q̄dam œconomia ac dispensatiōis, In cæteris quoq; omnibus hoc ipsum inuenies, ut in superioribus latius dictum est. Quattuor quoq; uocales ad unum collatae ineffabile atque arcanū dei nomen illis uocabulis contineri uulgo apud eos fertur, quod Græcorum etiam aliquis ab Hebræis scilicet doctus, hic carminibus significauit.

Inuictum magnumq; deum nil molis habentem.

Corpore, cunctorum hominum rerumq; parentem.

Dulcisona extollunt septem me carmina uocum,

Ex septemq; meum constat uocalibus ipsum

Compositum, miro signorum fœdere nomen.

Ast æterna chelys, ego sum, quæ montibus acta

Cœlorum dulci resono modulamine cantus.

Quid plura: ipsum quoq; gentis nomē a nomine heber deductum est, quod transitū & transeuntē lingua eorum significat. Ita ipsa gentis appellatione a terrenis ad cœlestia transire, & a uisibilibus istis ad inuisibilia cognitionēq; creatoris migrare admonent. unde priscos illos, qui creatori deo uera inherebant pietate, hebræos appellarūt.

Quid oportet plura ceterōntē immorari, cum apud eos exquisitissime accommodatissimeq; rebus nomina imposita sint. Qua ex re maxime summam rationalis partis doctrinam habuisse demonstratur, cum etiā secundū Platonem, nō cuiusuis, sed sapientis summeq; dialectici uiri sit, rerū naturæ apte nomen accommodare.

Sequitur nunc, ut quomodo in physicis sentiebāt hebrei, ostēdamus.

De Physica parte secundū Hebræos. CAP. V.

HAcc igitur pars etiam apud deos intellectualisū inde corporaliumq; rerū contemplationem, & sensibilem physiologiā diuisa recte a prophetis nō coniectura, nec mortaliū aliquo, sed sancti spiritus gratia docente habebat. Mirum enim immodum, cum opus sit nōnulla physica in libris suis scripsisse, ipsos uidemus hinc multa illis futura p̄dicta, multa de uniuersi cōstitutione, multa de animalium natura, multa de plantis naturaliter exp̄ssa. Moses autē in uestiēdo pontifice lapidibus, quorū scilicet uirtutes optime perceperat, non absq; causa uirtur. Salomon etiam

etiam summus physiologus fuisse a scriptura perhiberi. Locutus est enim Salomon inquit tria milia parabolas, fueruntque odæ ipsius quæque milia, locutusque est de lignis a Cedro, quæ est in Libano usque ad Isopum, quæ a muris progreditur, & locutus est de pecoribus & uolatilibus cæli, & serpentibus, & piscibus; & confluebant uniuersi audire sapientiam Salomonis. Hac ratione commotus, qui librum sapientiæ personæ suæ inscripsit. Ipse enim mihi dedit hæc, quæ sunt scientiam, ait ueram ut scientia, dispositionem orbis terrarum, uirtutem elementorum, initium, finem, & medietatem temporum, ipsorumque temporum permutationes atque uicissitudines, stellarum cursus, anni uolutiones, naturas animalium, & iras bestiarum, uim uentorum, & cogitationes hominum, differentias plantarum, & uirtutes radicum, & quæcumque sunt abscondita & inuisibilia cognouit. Omnium enim artifex sapientia docuit me. Idem rursus fluentem corporum substantiam ostendens in Ecclesiaste ait. Vanitas uanitatum, & omnia uanitas, Quid habet amplius homo de uniuerso labore suo, quod laborat sub Sole? Et subiicit. Quid est quod fuit, ipsum quod futurum est. Quid est quod factum est, ipsum quod faciendum est. Nihil nouum sub Sole, ceteros quoque si diligenter percures, non expertes naturalis doctrine comperies, nec de plantis omniumque animantium naturæ solummodo, uerum etiam de coelo, ac stellis magnam peritiam habuerunt. Non enim paruam in libris eorum inuentionem de Ursa & Pleiade, de Orione atque Arcturo, quem Greci Booten appellant fieri, uideamus. Ad hæc de origine mundi, de omni mutatione/alterationeque rerum, de animæ substantia, de rationalium omnium natura, de uisibili atque inuisibili creatura, de uniuersali providentia, ac precipue prima rerum omnium causa, de cæterisque omnibus, quæ sola mentis inspectione comprehenduntur, ita tractarunt, ut si greci uoluissent, ac potuissent, tanquam iuniores uetustissimam eorum doctrinam in omnibus sequi, nulla profecto in re fundamentis eorum iactis errassent. Sed physiologiam duplicem esse, ut diximus, non ignorantes, eam quidem partem, quæ de sensibilibus est, non omnino offerendam arbitrabantur, præter necessarias quasdam eius partes, ut puta non casu factum esse uniuersum, nec temere circumferri, sed deo auctore uirtuteque illius ineffabili gubernari.

B De